

HORISONTAALPOLIITIKATE ARVESTAMISE VÕIMALUSED STRUKTUURIVAHENDITE ÜKSIKPROJEKTIDES

Käesolevas trükises tutvustatakse horisontaalpoliitike arvestamise võimalusi üksikprojektides. Juhis on mõeldud abiks nii rakendusüksuste ametnikele kui ka toetuse taotlejatele/saajatele ja rakendajatele.

Euroopa Liidu
struktuuritoetus

Eesti tuleviku heaks

EL struktuurivahenditest antakse esmajoones toetust sellistele projektidele, mis aitavad kaasa Euroopa Liidu (EL) toimimise üldiste eesmärkide ehk regionaalselt tasakaalustatud sotsiaal-majandusliku arengu ning jätkusuutliku ja innovaatilise ühiskonna edendamisele. Vastavaid eesmärke aitavad saavutada EL tasandil kokkulepitud nn horisontaalsed ehk läbivad poliitikad, mille vastavust hinnatakse ka struktuurivahenditest kaasrahastatavate projektide puhul.

Struktuurivahendite eraldamisel arvestatakse lisaks Riiklikule struktuurivahendite kasutamise strateegiale (NSRF) ning valdkondlike rakenduskavade eesmärkidele alljärgnevate horisontaalsete poliitikate järgimist:

- **keskkonnahoid;**
- **võrdsed võimalused;**
- **regionaalne areng;**
- **infoühiskonna edendamine;**
- **kodanikuühiskonna areng.**

PROJEKTI MÕJU KESKKONNAHOIULE

Keskkonnahoid on:

ökoloogiline tasakaalustatus, mis eeldab inimese tervisele puhast keskkonda, ressursside säästlikku kasutust, inimtekkelise negatiivse mõju minimeerimist keskkonnale ja eelnevat toetavat keskkonnaharidust.

(a) Keskkonnahoidu toetav projekt

Tegevus omab keskkonnahoiule toetavat/positiivset mõju, kui projekt näeb ette keskkonnaseisundi paranemist või keskkonnaemissioonide vähendamist. Tulemus peab olema püsiv ja hiljem kontrollitav.

Näited:

- keskkonnaohutuse tagamine inimese tervisele ja elusloodusele (nt tervisele ohtliku joogivee asendamine nõuetekohasega);

- keskkonnaavariide ennetamine, keskkonnariskide vähendamine (nt nõuetekohase silohoidla rajamine);
- emissioonide normidega vastavusse viimine (nt haigla reovee juhtimine nõuetekohasesse puhastisse);
- energiasääst (nt avalikus kasutuses olevate hoonete küttesüsteemi renoveerimine, hoonete soojustamine).

(b) Keskkonnahoiu suhtes neutraalne projekt

Projekt ei mõjuta keskkonda ei positiivselt ega negatiivselt või on mõju väheoluline. Asjakohaseks näiteks on koolitusprojektid. Keskkonnateadlikkust suurendava koolitusprojekti võib lugeda keskkonnahoidu toetavaks projektiks, kui projekti tulemusega kaasneb mingi konkreetse keskkonnajuhtimissüsteemi elemendi rakendamine ettevõttes või organisatsioonis. Juhul, kui eelmainituga ei kaasne keskkonnateadlikkuse kasvu, saab lugeda projekti mõju neutraalseks.

PROJEKTI MÕJU VÕRDSETE VÕIMALUSTE EDENDAMISELE

Võrdsed võimalused on:

meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja soolise võrdõiguslikkuse edendamine ning ebasoodsamas olukorras olevatele rühmadele võrdsete võimaluste loomine aktiivseks osalemiseks ühiskonnaelus.

(a) Võrdsete võimaluste edendamisele suunatud projekt

Projekt on võrdõiguslikkuse suhtes otseselt positiivse mõjuga siis, kui selle peamiseks eesmärgiks on edendada meeste ja naiste (või riskirühmade) võrdseid võimalusi, kõrvaldades eri laadi takistusi (ebapiisavad

teenused, vähepaindlikud töövormid, tööandjate hoiakud) täielikuks osalemiseks tööturul.

Näited:

- koolitused ja tööturuallased tegevused uuesti tööle asuvate naiste või üksikemade jaoks, kes vajavad spetsiaalset abi, et tööle saada või töökohta säilitada;
- ettevõtlustoetused naistele, kes alustavad või arendavad väike- ja keskmist ettevõtet või muid sotsiaalmajanduslikke tegevusi;
- investeeringud sotsiaalse infrastruktuuri parandamiseks lähtuvalt objekti sihtgrupi vajadustest pereliikmete hooldamisega seoses (nt lasteaiad, vanurite hoolekandeesutused).

(b) Võrdsete võimaluste suhtes neutraalne projekt

Struktuurivahendite laiad toetusvõimalused hõlmavad ka selliseid projekte, mis otseselt ega kaudselt ei aita kaasa võrdsete võimaluste edendamisele, kuid samas ei halvenda kummagi soorühma olukorda.

Näitena võib tuua investeeringuprojektid energeetika ja infrastruktuuride arendamise valdkonnas, samuti turundusürituste ja teatud valdkondlike uuringute teostamise, investeeringud seadmetesse, masinatesse jmt, mille mõju on üldjuhul neutraalne.

MÕJU INFOÜHISKONNA EDENDAMISELE

Infoühiskonna edendamine:

infoühiskonnas hoitakse, teisendatakse ja edastatakse teavet universaalsel digitaalsel kujul ning kõigile ühiskonna liikmetele on tagatud juurdepääs digitaalsel kujul teabele läbi andmeedastusvõrgu.

(a) Infoühiskonda edendava mõjuga projekt

Projekti mõjul on läbi informatsiooni- ja kommunikatsioonitehnoloogiarengu vähenenud rutiinne töö (üha suureneva teabehulga olemasolu Internetis ning arvutiseerimine) või protsessid ühiskonnas on muutunud IKT abil kiiremaks, odavamaks ja/või kvaliteetsemaks.

Näited:

- infotehnoloogiliste lahenduste väljatöötamine (nt tarkvara);
- infotehnoloogiliste lahenduste kasutuselevõtmine (tööturuteenuste pakkumine läbi infotehnoloogia);
- infoühiskonna tehnilistele võimalustele juurdepääsu tagamine (nt avaliku Internetipunkti rajamine);
- infotehnoloogia soetamine laiematele huvigruppidele (nt Internetil põhinevate õppevahendite ja -meetodite kasutamine koolides);
- info- ja sidetehnoloogia arendamine (nt andmekaitse alased arendused);
- digitaalse teabe tekitamine (nt HIV ennetamise portaal);
- IKT laialdane kasutuselevõtt erinevates eluvaldkondades nagu kultuur, haridus, tervishoid, tööhõive ja sisejulgeolek võimaldab parandada inimeste elukvaliteeti ning kaasata ka riskirühmi aktiivsesse ühiskonnaellu;
- inimeste arvutioskuse tõstmine.

(b) Infoühiskonna edendamise suhtes neutraalne projekt

Kui soetatakse lihtsalt kontoritehnikat (nt arvuti või muu kontoritehnika projektijuhile), ei ole tegemist infoühiskonda edendava projektiga. Antud näite puhul on projekti mõju infoühiskonna edasiarendamise osas neutraalne.

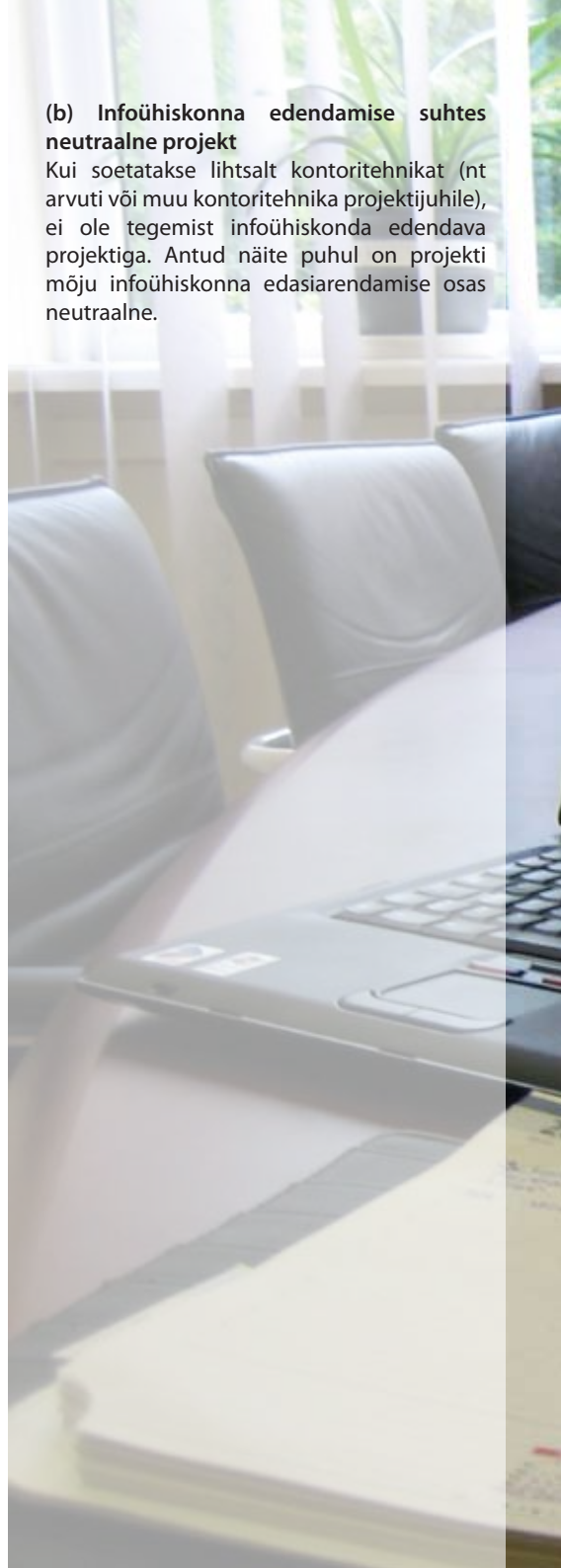

Foto autor: Meelis Suvi

MÕJU REGIONAALSELE ARENGULE

Regionaalne areng on:

sotsiaal-majandusliku seisundi tasakaalustumine territoriaalses lõikes. Regionaalset arengut toetavad tegevused peavad aitama kaasa inimeste elukvaliteedi ja põhivajaduste paremale ja ruumiliselt ühtlasemale tagamisele. Samuti on eesmärgiks majanduse ja tööturu arengu ja konkurentsivõime ruumiliselt ühtlasema taseme saavutamine.

(a) Regionaalarengut edendava mõjuga projekt

Regionaalse arengu horisontaalsele ees-

märgile omavad toetavat mõju tegevused, mis aitavad kaasa teatud piirkondade (äärealad ja hõredalt asustatud piirkonnad) kitsaskohtade leevendamisele, arengueelduste ärakasutamisele või piirkondlike erinevuste vähenemisele.

Näited:

- rahvastiku majandusliku aktiivsuse tõstmine maapiirkonnas ning tööpuuduse vähendamine (nt uue ettevõtte avamine);
- kohalike eelduste oskuslik ja uuenduslik ärakasutamine (koolitusprogrammid maapiirkondades);

- inimeste põhivajaduste parem tagatus äärealadel ja hõredalt asustatud piirkondades (inimeste liikumisvõimaluste parandamine, elukeskkonna parema kvaliteedi ja kõrgema heaolu tagamine ning töö, hariduse, erinevate teenuste ja eneseteostusega seotud valikuvõimaluste suurendamine ja ühtlustamine);
- omavalitsuskeskuste ja maakondade omavahelise koostöö süvendamine.

(b) Regionaalse arengu suhtes neutraalne projekt

Regionaalse arengu suhtes on neutraalsed tegevused, mis otseselt ega kaudselt ei mõjuta regionaalset arengut ning ei aita kaasa regionaalset arengut soodustavate tegurite/teenuste/infrastruktuuri parandamisele.

MÕJU KODANIKUÜHISKONNA ARENGULE

Kodanikuühiskonna areng on:

pidev protsess, mis eeldab aktiivseid kodanikuühendusi, inimeste järjepidevat informeerimist ning kaasamist erinevatel tasanditel, andes neile võimaluse panustada ühiskonna arendamisse läbi koostöö ja otsustusprotsessides osalemise.

(a) Kodanikuühiskonda edendava mõjuga projekt

Projekti eesmärk on luua kodanike huvide järgimiseks ning avalike asjade paremaks korraldamiseks koostööd võimaldavaid ühendusi, võrgustikke ja institutsioone (seltsid, ühendused, ümarlauad, koostöökogud jmt); luua sektoritevaheliseks lävimiseks stabiilseid koostöövorme ja

suhtlemiskanaleid (erinevaid sektoreid kaasavad komisjonid, töögrupid; järjepidev infovahetus, kaasamine, juurdepääs avalikule teabele) ja suurendada kodanikutunnet, kodanikualgatust ja kodanikuvastutust.

Näited:

- kodanike (teadlik) kaasamine (nt projektid, mis on suunatud kommunikatsiooni parandamisele);
- kohalike omavalitsuste ja kodanikuühenduste koostöö toetamine ja aktiveerimine;
- kodanike poolt oma kogukonna hüvanguks tehtava vabatahtliku tegevuse väärtustamine ja toetamine;

Foto: Reservpäästerühm

- kodanikeühenduste, võrgustike ja institutsioonide loomine (kui toetuse saajaks on kodanikuühiskond laiemalt, siis on oluline projektiga kaasneva lisandväärtuse teke).

Ainuüksi sellest, et toetuse saaja on mitmetulundusühing, ei piisa selleks, et projekti mõju positiivseks lugeda.

(b) Kodanikuühiskonna arengu suhtes neutraalne projekt

Kodanikuühiskonna arengu suhtes on neutraalsed tegevused, mis otseselt ega kaudselt ei mõjuta kodanikuühiskonna arendamist ega aita kaasa ühiskonna arengut soodustavate teenuste parandamisele.

Foto autor: Tiina Tambaum

**Horisontaalsete teemade juhendi täielik versioon on leitav
struktuurifondide kodulehelt:**

<http://www.struktuurifondid.ee/?id=4795>

Trükise on koostanud:

Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
Tallinn 15006
www.struktuurifondid.ee
struktuurifondid@fn.ee

Esikaane foto autor: Peeter Sirge